

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ

*Методичні рекомендації
для розробників програм практики
здобувачів вищої освіти
в Ніжинському державному університеті
імені Миколи Гоголя*

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ

*Методичні рекомендації
для розробників програм практики здобувачів вищої освіти
в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя*

Укладачі:

*О. В. Желіба,
О. В. Тарасенко,
О. С. Філоненко,
Г. М. Вакуленко,
О. В. Пономаренко*

Ніжин – 2024

УДК 378.147.091.33-027.22(075.8)

М54

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 16 від 30.06.2024 р.

Рецензенти:

Мельничук О. В. – д. фіз.-мат. наук, в.о. проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків, професор кафедри інформаційних технологій, фізико-математичних та економічних наук НДУ імені Миколи Гоголя;

Шовкун Т. М. – канд. пед. наук, доцент кафедри географії, туризму та спорту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

М54 Науково-дослідницька практика: організація та проведення: методичні рекомендації для розробників програм практики здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. – 37 с.

Видання містить методичні рекомендації, які можуть бути корисними у процесі розробки та оновлення програм науково-дослідницької практики, розроблені відповідно до Положення про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя, не суперечать чинному законодавству й нормативній базі забезпечення якості вищої освіти. Методичні рекомендації розроблені для використання кафедрами, що здійснюють підготовку фахівців за освітнім ступенем “магістр”.

УДК 378.147.091.33-027.22(075.8)

© О. В. Желіба, О. В. Тарасенко, О. С. Філоненко,
Г.М. Вакуленко, О.В. Пономаренко, укладання, 2024
© НДУ ім. М. Гоголя, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
I. Етапи організації науково-дослідницької практики.....	4
II. Обов'язки керівників практики.....	7
III. Обов'язки практикантів.....	8
IV. Форми контролю.....	8
V. Інформаційні джерела.....	9
ДОДАТКИ.....	12

ВСТУП

Науково-дослідницька практика є обов'язковим компонентом освітньої програми підготовки магістрів у НДУ імені Миколи Гоголя.

За освітніми програмами та навчальними планами науково-дослідницька практика проводиться, як правило, у другому семестрі впродовж чотирьох тижнів з відривом від навчання та в третьому семестрі впродовж шести тижнів з відривом від навчання. На проходження науково-дослідницької практики магістрантам, як правило, відводиться 450 годин / 15 кредитів ECTS.

Метою науково-дослідницької практики є набуття магістрантами досвіду самостійної науково-дослідницької роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань у своїй галузі, добір фактичного матеріалу для написання наукових публікацій, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел, формування вмінь презентувати результати наукового дослідження. Магістри опановують методи й прийоми наукових досліджень, планують та виконують наукові експерименти, аналізують отримані дані, оформляють та здійснюють захист проведених наукових досліджень.

Завданнями науково-дослідницької практики є через виконання етапів практики закріплення компетентностей освітньої програми. Якість формування компетентностей перевіряється через програмні результати навчання освітньої програми.

I. Етапи організації науково-дослідницької практики

Зміст науково-дослідницької практики визначається загальною концепцією магістерської підготовки за спеціальностями. Він включає в себе освітньо-виховну, освітньо-пізнавальну, практичну і дослідницьку діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти та передбачає системне бачення наукової проблеми.

Програма науково-дослідницької практики відповідає напрямку наукових досліджень магістранта і складається з таких етапів діяльності:

Етап 1. Вибір теми та формулювання мети дослідження:

- ознайомлення з актуальними темами дослідження у галузі;
- обговорення потенційних тем з науковим керівником;
- вибір теми, яка відповідає інтересам та можливостям здобувача;
- чітке формулювання мети та завдань дослідження;
- складання індивідуального графіка проходження науково-дослідницької практики.

Етап 2. Огляд літератури:

- пошук та збір наукової літератури та інших джерел з обраної теми;
- опрацювання наукових баз даних, електронних бібліотек та інших джерел інформації;
- аналіз та критичне оцінювання зібраної інформації;
- формування списку бібліографічних джерел із теми наукового дослідження.

Етап 3. Первинне дослідження:

- вибір методів дослідження, які відповідають меті та задачам дослідження;
- збір даних за допомогою обраних методів;
- фіксування та обробка зібраних даних.

Етап 4. Аналіз та інтерпретація результатів:

- застосування методів статистичного та якісного аналізу даних;
- інтерпретація отриманих результатів у контексті дослідницьких завдань та мети;
- формулювання висновків.

Етап 5. Написання чернетки наукової статті/тез:

- ознайомлення з вимогами до оформлення наукових статей/тез у вибраному журналі або збірнику;
- створення плану статті/тез відповідно до вимог;
- написання тексту статті/тез, чітко та лаконічно викладаючи результати дослідження та їх інтерпретацію;
- редагування та вичитка статті/тез.

Етап 6. Підготовка до виступу на науковій конференції, як методу презентації наукового дослідження:

- складання плану доповіді, яка чітко презентує дослідження;
- написання тексту виступу;
- підготовка презентації, яка візуально супроводжує доповідь;
- репетиція доповіді.

Етап 7. Участь у науковій конференції:

- презентація дослідження на науковій конференції;
- відповіді на запитання та дискусія з аудиторією;
- отримання зворотного зв'язку від інших дослідників.

Етап 8. Доопрацювання наукової статті/тез:

- урахування зауважень та пропозицій, отриманих під час виступу на конференції;
- доопрацювання та дооформлення наукової статті/тез;
- подання статті на публікацію до вибраного журналу або збірника.

Етап 9. Звіт про практику:

- оформлення звітної документації науково-дослідницької практики;
- звіт (презентація) результатів практики.

Етапи групуються у логічні блоки діяльності:

Блок I	Блок II	Блок III	Блок IV
Проектування наукового дослідження та первинний збір даних	Виконання наукового дослідження	Публікація наукової статті/тез	Участь у науковій конференції
Етап 1, 2	Етап 3, 4, 9	Етап 5, 8	Етап 6, 7

Дані етапи є лише загальною схемою й можуть змінюватися залежно від специфіки дослідження та вимог наукового керівника.

Кожен етап може потребувати різний обсяг часу, залежно від складності дослідження. Для отримання його консультаційної підтримки та порад необхідно регулярно контактувати з науковим керівником.

Додаткові поради:

- роботу над науковою статтею слід почати якнайраніше, щоб мати достатньо часу для її доопрацювання перед виступом на конференції;
- для перевірки граматики та стилістики тексту слід використати програмне забезпечення;
- слід дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- допомогу можна отримувати не лише від наукового керівника, а й від інших фахівців, які компетентні у науковій проблемі.

II. Обов'язки керівників практики

Керівництво науково-дослідницькою практикою магістрантів здійснюють науково-педагогічні працівники відповідної спеціальності.

Для безпосереднього керівництва практикою кожного здобувача вищої освіти кафедра призначає наукового керівника з-поміж викладачів із науковим ступенем доктора/кандидата наук або викладачів, які мають високу наукову активність. Робота безпосереднього наукового керівника входить до навантаження, обсяг якого визначається згідно з чинними нормативами.

Основними обов'язками керівника науково-дослідницької практики є:

- проведення всіх організаційних заходів перед початком практики, зокрема надання здобувачам вищої освіти програми практики та настанов щодо порядку проходження практики, забезпечення практикантів необхідною документацією;
- інформування здобувачів про порядок звітності та критерії оцінювання практики;
- забезпечення належного рівня її проведення згідно з програмою;

- участь у підбиванні підсумків практики та оцінюванні її результатів, оформлення підсумкових листків практики відповідно до вимог програми та передача їх до відділу практики;

- подача до відділу практики до завершення відповідного семестру затвердженого Вченою радою факультету/інституту звіту про проведення практик.

III. Обов'язки практикантів

Під час проходження практики здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики;

- сумлінно виконувати завдання практики, передбачені програмою, виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, такт і гуманність;

- систематично вносити записи до щоденника з практики та своєчасно подавати на перевірку необхідну документацію.

IV. Форми контролю

Залік з науково-дослідницької практики виставляється здобувачам вищої освіти за умови виконання всіх завдань у визначений графіком навчального процесу термін.

Результати проходження науково-дослідницької практики обговорюються на засіданні кафедри та Вченої ради факультету/інституту.

**Звітна документація та розподіл балів
з науково-дослідницької практики (за кожен семестр)**

№	Звітна документація	Кіль- кість балів
1	Щоденник (з обов'язковим індивідуальним звітом здобувача вищої освіти) (Блок I і Блок II)	1-25
2	Наукова публікація (стаття, тези тощо) (Блок III)	1-55
3	Програма/сертифікат наукової конференції (копія) (Блок IV)	1-20

Результати науково-дослідницької практики фіксуються керівниками практики в академічному журналі групи. Голова комісії з науково-дослідницької практики, призначений розпорядженням декана факультету / директора інституту, оформляє заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальні навчальні плани студентів.

Шкала оцінювання

зараховано	60–100
не зараховано (з можливістю повторного складання)	35–59
не зараховано (з обов'язковим повторним курсом)	1–34

V. Інформаційні джерела

Список рекомендованої літератури має включати нормативні документи щодо організації практики, джерела, які висвітлюють специфіку практичної підготовки здобувача вищої освіти, який навчається за освітньою програмою.

Нормативні документи

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 23.01.2024).
2. Закон України «Про інформацію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
3. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». Стаття 1 «Основні терміни та їх визначення». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
4. Етичний кодекс ученого України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
5. Організація практичної підготовки студентів у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя: методично-інформаційні матеріали / укл. : О. Г. Самойленко, О. С. Філоненко. Ніжин : Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2019. 36 с.
6. Положення Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя «Про академічну доброчесність». URL.: <http://surl.li/uoqzf> (дата звернення: 17.06.2024).
7. Положення про випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу здобувача вищої освіти Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. URL.: <http://surl.li/uoqzr> (дата звернення: 17.06.2024).
8. Положення про організацію освітнього процесу в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. Затверджено наказом ректора від 03.01.2020 р., № 88. Зі змінами від 17 листопада 2023 р., наказ №261. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/-opr2018.pdf (дата звернення: 23.01.2024).
9. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом МОН України від 08.04.1993 р. № 93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text> (дата звернення: 23.01.2024).
10. Положення про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. URL:

http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozh_practika2023.pdf (дата звернення: 23.01.2024).

11. Рекомендації з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти. Лист МОН України від 09.07.2018 р., № 1/9-434.

12. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23. 02. 2022 р. № 286-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 23.01.2024).

Допоміжні джерела

1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016–07– 01. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

2. Методологія та методика наукового дослідження : навч. посіб. / В. О. Вихрущ, Ю. М. Козловський, Л. І. Ковальчук. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 328 с.

3. Рускуліс Л. Академічна доброчесність: навч-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2022. 86 с. URL : <http://surl.li/uorac> (дата звернення: 23.05.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

При підрахунку результатів науково-дослідницької практики можна враховувати наступні критерії оцінювання

Підсумкова оцінка науково-дослідницької практики може обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	Результат навчання, що оцінюється
1-25	Щоденник практики та звіт:
1-5	- опис блоків етапу практики;
1-5	- опис блоків етапу практики;
1-5	- опис блоків етапу практики;
1-5	- опис блоків етапу практики;
1-5	- індивідуальний звіт студента-практиканта.
1-20	Участь у науковій конференції:
1-5	- виступ;
1-5	- презентація;
1-5	- відповіді на запитання;
1-5	- участь в обговоренні.
55	Підготовка і подання до друку наукової публікації:
1-5	- актуальність (постановка проблеми, її зв'язок з важливими завданнями);
1-5	- аналіз останніх досліджень і публікацій із проблеми;
1-5	- мета і завдання дослідження;
1-5	- правильний відбір методів дослідження;
1-15	- зміст публікації;
1-5	- висновки дослідження;
1-5	- новизна дослідження;
1-5	- оформлення списку літератури;
1-5	- оформлення покликань і цитувань.
1-100	Разом

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ**1. Щоденник практики (поетапне оцінювання записів) та звіт**

Бали	Критерії
5	Записи в щоденнику систематичні, грамотні, з аналізом виконаної роботи, повністю відображають результативність роботи магістранта
4	Записи в щоденнику систематичні, з незначними недоліками, з неповним аналізом виконаної роботи, повністю відображають результативність роботи магістранта
3	Записи в щоденнику систематичні, зі значними недоліками, частково відображають результативність роботи магістранта
2	Записи в щоденнику не систематичні, зі значними недоліками, фрагментарно відображають результативність роботи магістранта
1	Щоденник на перевірку не представлений, або є лише спроби записів виконаної роботи

Індивідуальний звіт студента-практиканта

Бали	Критерії
5	Звіт про практику систематизований, є аналіз виконаної роботи, відсутні граматичні та стилістичні помилки, повністю відображає результативність роботи магістранта
4	Звіт про практику систематизований, з незначними недоліками, з неповним аналізом виконаної роботи, незначні граматичні та відсутні стилістичні помилки, повністю відображає результативність роботи магістранта
3	Звіт про практику недостатньо систематизований, зі значними недоліками, частково відображає результативність роботи магістранта, наявні граматичні та стилістичні помилки
2	Звіт про практику не систематизований, зі значними недоліками, фрагментарно відображає результативність роботи магістранта, допущені значні граматичні та стилістичні помилки

Бали	Критерії
1	Звіт про практику на перевірку не представлений, або є лише спроба оформлення звіту про практику

**2. Участь у науковій конференції:
Виступ на конференції**

Бали	Критерії
5	Виступ змістовний, логічний, аргументований, структурований. Мова відповідає вимогам наукової
4	Виступ змістовний, логічний, аргументований, структурований. Можливі незначні мовні огріхи
3	Виступ має ряд недоліків змісту, логіки побудови, аргументів, структури. Наявні мовні огріхи
2	Виступ не логічний, не структурований, аргументи відсутні. Мова не відповідає вимогам наукової
1	Виступ на конференції відсутній

Презентація до виступу на конференції

Бали	Критерії
5	Презентація змістовна, логічна, структурована. Дотримані вимоги до візуалізацій. Мова відповідає вимогам наукової
4	Презентація має окремі недоліки змісту, логіки, структури. Недотримані деякі вимоги до візуалізацій. Можливі незначні мовні огріхи
3	Презентація має ряд недоліків змісту, логіки, структури. Не дотримані вимоги до візуалізацій. Наявні мовні огріхи
2	Слайди не відповідають змісту доповіді. Вимоги до візуалізацій не дотримані. Мова не відповідає вимогам наукової
1	Презентація відсутня

Відповіді на запитання під час конференції

Бали	Критерії
5	Відповіді на запитання чіткі, аргументовані
4	Відповіді на запитання чіткі, але не зовсім аргументовані
3	Відповіді не зовсім чіткі та не аргументовані
2	Відповіді не чіткі, не аргументовані
1	Відповіді на запитання відсутні

Участь в обговоренні під час конференції

Бали	Критерії
5	Запитання правильно побудовані та доречні. Наводяться переконливі аргументи, висновки. Дискусія відповідає науковій проблемі
4	Запитання правильно побудовані та доречні. Аргументи та висновки повні. Дискусія не завжди відповідає науковій проблемі
3	Запитання не доречні. Аргументи та висновки не повні. Дискусія не відповідає темі наукової проблеми
2	Запитання не коректні, коментарі доповіді не доречні
1	Участь в обговоренні відсутня

3. Підготовка і подання до друку наукової публікації

Опис актуальності наукової статті

Бали	Критерії
5	Чітко, лаконічно, послідовно описано актуальність проблеми дослідження в межах певної галузі знань із широким описом різних підходів до вивчення розглядуваного питання. Продемонстровано зв'язок досліджуваного питання із потребами освіти, певної галузі знань та добре визначено очікувані практичні результати
4	Актуальність досліджуваної проблеми описана чітко, лаконічно, послідовно із зазначенням досягнень у дослідженні проблематики

Бали	Критерії
	лише науковцями певної школи. Практична цінність очікуваних результатів описана частково
3	Актуальність досліджуваної проблеми розкрито частково без обґрунтувань на належному рівні. Практична цінність очікуваних результатів лише констатується
2	Наявність лише фрагментарних доказів актуальності досліджуваних питань
1	Актуальність дослідження відсутня

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми наукової статті

Бали	Критерії
5	Змістовно проаналізовано різні сучасні підходи до вивчення досліджуваного питання як вченими нашої країни, так і науковцями інших країн. Зазначені цитування оформлені згідно з вимогами
4	Досить повно, чітко проаналізовано підходи до вивчення досліджуваного питання, однак переважно враховується лише досвід науковців України. Зазначені цитування оформлені згідно з вимогами
3	Частковий опис наукових досліджень без чіткого розкриття підходів до вивчення розглядуваного питання. Можливі наявні помилки в оформленні цитувань
2	Опис досліджень за темою наукової статті містить застарілі дані та є фрагментарним без дотримання хронологічного порядку
1	Аналіз останніх досліджень відсутній або

Визначення мети і завдань дослідження

Бали	Критерії
5	Змістовно, оригінально, на основі обґрунтувань світового досвіду зазначено мету та завдання наукового дослідження
4	Змістовно, на основі обґрунтувань здобутків українських учених зазначено мету та завдання наукового дослідження
3	Мета та завдання наукового дослідження потребують незначних уточнень
2	Зазначені завдання дадуть можливість лише фрагментарно розкрити тему дослідження
1	Мета та завдання наукового дослідження відсутні або представлені фрагментарно

Правильний відбір методів дослідження

Бали	Критерії
5	Методи наукового дослідження представлені та доцільно обґрунтовані
4	Методи наукового дослідження представлені та обґрунтовані з незначними недоліками
3	Методи наукового дослідження зазначені частково
2	Методи дослідження чітко не прописані
1	Наявні невдалі спроби обґрунтування наукових методів дослідження або методи наукового дослідження відсутні

Критерії оцінювання змісту статті

Зміст статті повністю відповідає зазначеній темі	5
Зміст статті відповідає зазначеній темі з деякими незначними відхиленнями від теми	4
Зміст статті поверхово висвітлює зазначену тему	3
Зміст статті частково відповідає зазначеній темі	2
Зміст статті не відповідає зазначеній темі	1
Відповідність змісту поставленій меті	
Зміст статті повністю підпорядкований зазначеній меті	5
Зміст статті переважно відповідає зазначеній меті, але потребує незначних уточнень	4
Зміст статті здебільшого відповідає поставленій меті, але потребує деяких уточнень	3
Зміст статті частково відповідає поставленій меті і потребує суттєвого доопрацювання.	2
Зміст статті не відповідає поставленій меті	1
Глибина розкриття теми статті	
Тема розкрита повністю. Текст статті не потребує доповнень і редагувань	5
Тема розкрита повністю. Потребує уточнення деяких моментів	4
Тема розкрита не повністю. Обсяг та повнота статті потребують доповнення	3
Тема розкрита частково. Потребує значного редагування та додавання необхідного матеріалу	2
Тема розкрита фрагментарно. Потребує редагування та додавання необхідного матеріалу	1

Формулювання висновків дослідження

Бали	Критерії
5	Висновки повністю відповідають гіпотезі та меті дослідження
4	Висновки відповідають гіпотезі та меті дослідження з незначними недоліками
3	Висновки не зовсім переконливі
2	Висновки фрагментарно відповідають гіпотезі та меті дослідження
1	Висновки не переконливі або відсутні

Обґрунтування новизни дослідження

Бали	Критерії
5	Дослідження містить повне обґрунтування нових положень або рішень, запропонованих автором
4	Обґрунтування нових положень або рішень, запропонованих автором, з незначними недоліками
3	Дослідження містить часткове обґрунтування нових положень
2	Елементи новизни дослідження чітко не виражені
1	Новизна дослідження відсутня

Оформлення списку літератури

Бали	Критерії
5	Список літератури містить повний бібліографічний опис усіх використаних наукових праць, джерел фактичного матеріалу та довідкової літератури. Назви джерел розміщені, як правило, за алфавітним порядком відповідно до вимог ДСТУ8302:2015
4	Список використаних джерел складений відповідно до чинного національного стандарту з незначними недоліками

Бали	Критерії
3	Список літератури містить частковий бібліографічний опис використаних наукових праць. Назви джерел розміщені відповідно до вимог з деякими недоліками
2	Список літератури містить фрагментарний бібліографічний опис. Назви джерел не завжди розміщені відповідно до вимог
1	Список літератури не містить повного бібліографічного опису всіх використаних наукових праць, джерел фактичного матеріалу та довідкової літератури

Оформлення покликань і цитувань

Бали	Критерії
5	Покликання на теоретичні джерела і цитування виконані відповідно до вимог оформлення
4	Покликання на теоретичні джерела і цитування виконані з незначними недоліками
3	Покликання на теоретичні джерела і цитування частково відповідають вимогам
2	Покликання на теоретичні джерела і цитування фрагментарно відповідають вимогам
1	Не дотримані вимоги оформлення покликань і цитувань згідно з державними стандартами або покликання на теоретичні джерела і цитування відсутні

Підготовка наукової статті

Наукова стаття – один з основних видів публікацій, у якому міститься виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання з теми дослідження, фіксує науковий пріоритет автора, робить матеріал надбанням фахівців.

Наукові статті можуть бути: теоретичні, практичні, змішані, а саме:

- теоретичні статті (у яких висвітлюється історія питання, методи дослідження, глобальні процеси та їх вплив на об'єкт дослідження);
- практичні (у таких статтях розглядаються моделі для прогнозування процесів і т.д.);
- змішані (у таких статтях описується історія дослідження, проводиться аналіз даних тощо).

При виборі наукової теми слід орієнтуватися також на такі критерії як: новизна (тема може бути актуальною), реалізованість (необхідно об'єктивно оцінити можливість реалізації запропонованого розв'язання проблеми), широта охоплення (надто велика тема не дозволить вивчити питання і буде поверхово викладена на сторінках роботи) тощо.

Стаття має бути:

- *унікальною*. У роботі мають бути відображені результати самостійного наукового дослідження автора, адже наукова праця такого типу – це не компіляція чужих ідей та думок. Стаття має бути корисною для науки, мати теоретичну та практичну цінність;
- *відповідати правилам академічної етики*. У роботі не допустимо плагіат у будь-якому його форматі – чи то копіювання чужого тексту без посилання на першоджерело, чи то запозичення чужих ідей та думок;
- *написана на найвищому академічному рівні*. У роботі мають бути використані гарні мовні обороти, терміни тощо;
- *такою, що відповідає тематиці журналу*. По-перше, редакція не прийме роботу, яка не відповідає тій чи іншій спеціальності, а по-друге, навіть якщо це станеться якимось чином, то стаття не

«працюватиме» на автора, адже цільовій аудиторії на очі вона не потрапить;

- *«правильною» з погляду структури;*
- *оформлена відповідно до ДСТУ.* Це стосується шрифтів, відступів, списку літератури тощо.

Зазвичай наукова стаття має таку структуру:

1. Назва статті.
2. Прізвище, ім'я (ініціали) автора (співавторів) статті.
3. Організація, яку представляє автор (співавтори).
4. Анотація – розкриття змісту, основних положень роботи.

Анотація подається двома або трьома мовами (до 500 чи 1000 знаків, залежно від вимог наукового видання).

5. Ключові слова, які характеризують сутність проблеми, напрямок дослідження, результати наукового пошуку. Ключі потрібні для того, щоб стаття траплялася на очі тим, кому вона справді потрібна. Чим релевантнішими будуть ключі, тим більше статтю знаходять «потрібні люди», а це, своєю чергою, позитивно впливатиме на цитованість.

6. Вступ. У вступі відображається постановка наукової проблеми, актуальність дослідження, аналіз останніх публікацій за проблемою дослідження, зв'язок роботи з науковими планами, темами. Вступ завершується виокремленням розв'язуваних питань з проблеми дослідження й акцентуванням уваги на питаннях, що підлягають аналізу у цій статті.

7. Мета та завдання. Мета має відображати головну ідею, що доповнює або поглиблює вже відомі підходи; мета впливає з постановки наукової проблеми та огляду публікацій з теми. Завдання підпорядковані меті та формуються з урахуванням уже опрацьованих результатів дослідження.

8. Об'єкт і предмет. Предмет дослідження – це сукупність властивостей, що слугує конкретним полем пошуку. Він є частиною об'єкта дослідження, що становить загальний простір. Зазвичай у науковій статті подаються результати предмета дослідження, але його не можна відокремлювати від об'єкта дослідження, який розглядається як комплексна проблема.

9. Методи. У науковій статті, як правило, лише називаються методи дослідження, без їхньої детальної характеристики.

10. Організація дослідження. Наводиться інформація щодо організації дослідження, програма експерименту, його тривалість, а також характеризується контингент досліджуваних.

11. Результати дослідження та їх обговорення. Основна частина статті, де висвітлюються основні положення і результати наукового пошуку, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, виявлені закономірності, зв'язки, методика отримання та аналіз фактичного матеріалу. Матеріал у цій частині статті викладається у логічній послідовності відповідно до поставлених завдань. Це найважливіша і найскладніша робота над статтею.

Автор статті має акцентувати насамперед на тенденції зміни результатів, пояснити причину цього, пов'язати отримані результати дослідження з тими чинниками, що зумовили відповідну тенденцію (позитивну чи негативну). У науковій статті має здійснюватися логічний і обґрунтований аналіз отриманих результатів, який викладається послідовно, у порядку поставлених завдань. У кінці аналізу результатів дослідження до кожного із завдань мають бути короткі підсумкові речення, що резюмують викладений матеріал.

12. Висновки – формулювання основних узагальнень автора, рекомендацій, їх значення для теорії й практики, визначення перспектив подальших досліджень. Кількість висновків статті має відповідати кількості поставлених завдань. Бажано, щоб один чи два з них стосувалися проблеми дослідження, один чи два були обумовлені завданням дослідження, останній висновок має стосуватися подальшого розв'язання наукової проблеми.

13. Література. Оформлення посилань на джерела в списку літератури має бути зорієнтовано на вимоги до наукових праць. Орієнтована кількість літературних джерел до наукової статті зазвичай встановлюється редакційними колегіями наукових видань. Як правило, це до 10-12 джерел.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується

після висновків. Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

У статті обов'язково мають бути посилання та список використаних джерел у кінці тексту.

До списку літератури висуваються такі вимоги:

- список посилань має складатися переважно із монографій, статей у наукових фахових виданнях, авторефератів дисертацій;
- до списку літератури вводяться лише ті джерела, в яких відображені результати дослідження з даної наукової проблеми;
- бажано, щоб літературні джерела були опубліковані за останні 5-10 років.

Нумерація

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рис.», «Мал.» і нумерують послідовно, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць поданих у додатках). В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера, наприклад «Таблиця 1». При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, а над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл. 1».

Цитування

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід навести цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками й наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручувань думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), слід давати відповідні посилання на джерело.

д) якщо виявляється ставлення автора статті до окремих слів або думок цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

е) якщо автор статті, пропонуючи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора статті, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (підкреслено мною. – М.Х.), (розрядка моя. – М.Х.).

Наступним кроком є вчитування статті (окрім Вас її можуть прочитати ще два-три фахівці).

Після внесення відповідних корекцій до тексту відбувається редагування структури й змісту статті відповідно до наукового видання.

Оптимальний обсяг наукової статті – 6–12 сторінок (0,5–0,7 друк. арк.).

Наукова стаття подається до редакції в завершеному вигляді відповідно до вимог, які публікуються в окремих номерах журналів або збірниках у вигляді пам'ятки авторам.

Останнім кроком є відправлення статті із супровідними документами в редакцію наукового видання.

Зразок оформлення студентської наукової статті, тез до збірника «Вісник студентського наукового товариства Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя»: <http://surl.li/uojta>

Підготовка тез доповіді на наукову конференцію

1. Ознайомтеся з вимогами конференції (вимоги до оформлення тез зазвичай публікуються на вебсайті конференції або в інформаційному листі), зверніть увагу на такі аспекти:

- обсяг тез: максимальна та мінімальна кількість слів або рядків;
- структура тез: чи повинні тези містити певні розділи, такі як вступ, результати та висновки;
- форматування: вимоги щодо шрифту, форматування та стилю тексту;
- крайня межа: термін, до якого потрібно подати тези.

2. Визначте ключові моменти вашого дослідження:

- проаналізуйте своє дослідження та чітко визначте основні результати, які ви хочете представити на конференції;
- виділіть ключові моменти вашого дослідження, які відповідають темі конференції та зацікавлять потенційну аудиторію.

3. Сформулюйте чітку та лаконічну назву:

- назва тез повинна бути короткою, інформативною та чітко відображати зміст вашого дослідження;
- використовуйте ключові слова, які допоможуть потенційним учасникам конференції знайти ваші тези.

4. Структуруйте тези логічно, зазвичай вони мають такі розділи:

- постановка наукової проблеми та її актуальність;
- короткий аналіз досліджень розглядуваної проблеми;
- мета досліджень заявленої наукової розвідки;
- формулювання основних результатів власного дослідження (якщо це доречно використовуйте конкретні дані та цифри);
- висновки та перспективи дослідження;
- список використаних джерел додається.

5. Використовуйте науковий стиль:

- тези повинні бути написані українською літературною мовою;
- виклад матеріалу має бути чітким, лаконічним і структурованим;

- уникайте загальних фраз і надмірної абстракції, концентруйтеся на конкретних результатах і фактах;
- переконайтеся, що ваші тези грамотно написані та не містять орфографічних, лексичних, пунктуаційних і стилістичних помилок;
- якщо дозволено, додайте схеми, графіки чи інші ілюстрації (переконайтеся, що вони мають високу якість і зрозуміло пояснюють ваші результати).
- не перевищуйте максимальний обсяг тез, встановлений організаторами конференції.

6. Подайте тези вчасно:

- дотримуйтесь терміну подання тез, встановленого організаторами конференції;
- переконайтеся, що ви подали всі необхідні документи та матеріали.

Дотримуючись цих рекомендацій, ви зможете підготувати якісні та інформативні тези доповіді, які зацікавлять потенційну аудиторію та допоможуть вам успішно виступити на науковій конференції.

Приклади вимог до оформлення тез

1. **Обсяг тез наукової доповіді** – до 3-х сторінок формату А4 (разом із переліком літератури).

2. Технічні параметри:

Електронна версія повинна бути сформована у вигляді файлу. Текст має бути складений у Microsoft Word (розширення *.doc, .docx).

Гарнітура – Times New Roman, кегль – 14 pt; береги: верхній, нижній, лівий – 20 мм, правий – 10 мм; міжрядковий інтервал – 1,0; абзацний відступ – 10 мм; сторінки без нумерації; переносів і приміток не використовувати.

Структура тез і параметри форматування елементів:

- індекс УДК – ліворуч на першому рядку світлим прямим накресленням;
- прізвище та ініціали автора (напівгрубим накресленням), курс і назва факультету (інституту) – прямим накресленням у другому рядку з вирівнюванням ліворуч;

– прізвище та ініціали наукового керівника (напівгрубим накресленням), науковий ступінь, посада – прямим накресленням у третьому рядку з вирівнюванням ліворуч;

– освітній заклад – світлим курсивом у наступному рядку з вирівнюванням ліворуч;

– назва тез – через інтервал по центру великими літерами напівгрубого накреслення;

– основний текст тез – через інтервал по ширині сторінки складання світлим прямим накресленням з абзацними відступами;

– аналізований ілюстративний матеріал виділяти курсивом, за потреби – напівгрубим курсивом;

– підзаголовок

Література – через інтервал після тез, по центру сторінки складання напівгрубим накресленням; список літератури – за алфавітним порядком, з абзацними відступами; оформлення переліку джерел за ДСТУ 8302:2015;

– покликання на використані джерела в тексті – у квадратних дужках із зазначенням номера джерела в переліку літератури, тому й сторінки, напр.: [2, с. 30], [4, т. 8, с. 416];

– нерозривний відступ (Ctrl + Shift + відступ) ставити :

· між ініціалами та прізвищем (напр.: Ф. С. Арват);

· після географічних скорочень (м. Ніжин);

· між знаками номера (№) та параграфа (§) й числами;

· у покликаннях на літературу [14, с. 60];

· між числами й одиницями виміру (20 кг), а також датами (XX ст., 2020 р.);

– розрізняти знаки дефіса (-) й тире (–) («Ctrl + знак мінуса»).

Зразок оформлення тез

УДК 811.161.2'373.7

Петренко О. М., магістрантка 1-го курсу факультету філології, історії та політико-юридичних наук

Науковий керівник – **Дрозд М. С.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, методики її навчання та перекладу

(Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)

МОВНИЙ ОБРАЗ МОРЯ В ПОЕЗІЇ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Постановка наукової проблеми та її актуальність.

Короткий аналіз досліджень цієї проблеми.

Мета (завдання) наукової роботи.

Формулювання основних результатів власного дослідження.

Висновки та перспективи дослідження.

Література

1. ...
2. ...
3. ...

Приклади оформлення списку використаних джерел, відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.

Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляев Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.

<p>Без автора</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
<p>Багатотомні видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
<p>Автореферати дисертацій</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.

Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII – початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.04.2024). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.

Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).

Частина видання: книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом : избранные труды</i>. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць</i>. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні : монографія</i>. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</i> 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.)</i>. Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</i> 4. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</i>
Частина видання: довідкового видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко</i>. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова</i>. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.

Частина видання: продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоець Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.04.2024). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

Навчальне видання

Укладачі:

***О. В. Желіба,
О. В. Тарасенко,
О. С. Філоненко,
Г. М. Вакуленко,
О. В. Пономаренко***

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА:
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ**

*Методичні рекомендації
для розробників програм практики здобувачів вищої освіти
в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя*

Технічний редактор – І. П. Борис
Верстка та макетування – О. В. Борщ

Підписано до друку 28.08.24 р.	Формат 60x84/16	Папір офсетний
Гарнітура Computer Modern.	Обл.-вид. арк. 1,33	Ел. вид-ння
Замовлення № 76	Ум. друк. арк. 2,21	

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^А
(04631)7-19-72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.